

d.d. 28 JUNI 2019

Aan de Rechtbank Noord-Holland,
locatie Haarlem/Strafgriffie

Parketnummer 15/870866-18

Klaagschrift ex artikel 552a Sv

Geven eerbiedig te kennen:

De rechtspersoon ingevolge art. 2 van de Surinaamse Bankwet 1956 **Centrale Bank van Suriname**, gevestigd te Paramaribo (Suriname) en kantoorhoudende aldaar aan de Waterkant 20 en domicilie kiezende te (2548 BN) Den Haag aan de Laan van Wateringse Veld 707 en (1083 HP) Amsterdam aan de Antonio Vivaldistraat 66 ten kantore van Gonesh Advocatuur respectievelijk Wintertaling Advocaten, voor wie de heer mr. drs. A.J.F. Gonesh en de heer mr. D.A. Evertsz uitdrukkelijk zijn gemachtigd om dit klaagschrift te ondertekenen en in te dienen;

De naamloze vennootschap naar het recht van Suriname **Hakrinbank N.V.**, gevestigd te Paramaribo (Suriname) aan de Dr. Sophie Redmondstraat 11-13 en domicilie kiezende te (1071 LN) Amsterdam aan het Concertgebouwplein 20 ten kantore van Jones Day, voor wie de heer mr. A. Verbruggen en mevrouw mr. J.B.S. Dorant uitdrukkelijk zijn gemachtigd om dit klaagschrift te ondertekenen en in te dienen;

De naamloze vennootschap naar het recht van Suriname **De Surinaamsche Bank N.V.**, gevestigd te Paramaribo (Suriname) aan de Henck Arronstraat 26-30 en domicilie kiezende te (2514 JM) Den Haag aan de Alexanderstraat 21, ten kantore van Wladimiroff Advocaten N.V., voor wie de heer mr. R. de Bree en de heer mr. F.H.H. Sijbers te dezen uitdrukkelijk zijn gemachtigd om dit klaagschrift te ondertekenen en in te dienen;

en

De naamloze vennootschap naar het recht van Suriname **Finabank N.V.**, gevestigd te Paramaribo (Suriname) aan de Dr. Sophie Redmondstraat 59-61 en domicilie kiezende te (2514 JM) Den Haag aan de Alexanderstraat 21, ten kantore van Wladimiroff Advocaten N.V., voor wie de heer mr. R. de Bree en de heer mr. F.H.H. Sijbers te dezen uitdrukkelijk zijn gemachtigd om dit klaagschrift te ondertekenen en in te dienen.

Hierna gezamenlijk te noemen: 'Klaagsters'.

Inleiding

1. Sinds jaar en dag komen meer contante euro's ('EUR') Suriname binnen dan het land (spontaan) verlaten.¹ Hoewel de euro, naast de officiële Surinaamse munteenheid, de Surinaamse dollar ('SRD'), en de Amerikaanse dollar ('USD') een niet-ongebruikelijk betaalmiddel is in Suriname, overstijgen de instroom en het aanbod de hoeveelheid die benodigd is om die functie te vervullen. De overtollige contante euro's komen – hetzij direct, hetzij door tussenkomst van lokale wisselkantoren (cambio's) - terecht bij de banken.
2. Om die contante middelen weer op bruikbare wijze toe te voegen aan de liquide middelen van de bank, dienen deze giraal te worden gemaakt. Dit vond decennialang plaats doordat de banken deze contanten in het kader van een banknote trading agreement overbrachten naar een bank in het eurogebied, waarna de rekening die de Surinaamse banken aanhielden bij die bank, werd gecrediteerd. Toen veel banken in het eurogebied de banknote trading agreements met de Surinaamse banken beëindigden in het kader van 'de-risking', werd het vervoer van de cash euro's gecentraliseerd. De Centrale Bank van Suriname ('CBvS') nam, gelet op het belang van de omwisseling voor een stabiele, monetaire economie, die coördinerende rol op zich met ingang van 2014. Zij sloot daartoe een overeenkomst met de Bank of China ('BOC') te Hong Kong, die bereid was de contante euro's van CBvS in ontvangst te nemen. Zo vonden er sinds 2014 vele transporten van cash euro's plaats.
3. Directe vluchten vanuit Suriname naar Hong Kong zijn er (uiteraard) niet. Schiphol is de enige Europese bestemming waarop vanuit Paramaribo wordt gevlogen. Steevast wordt dus hier een tussenlanding gemaakt, waarna de euro's verder worden vervoerd naar Hong Kong. Al die jaren vond dit zonder enig (noemenswaardig) probleem plaats. Dit veranderde drastisch toen het Openbaar Ministerie ('OM') medio april 2018 zonder enige concrete aanleiding – laat staan een valide reden of titel - beslag legde op een partij van EUR 19,5 miljoen ('Geldzending'), toebehorend aan Hakrinbank N.V., De Surinaamsche Bank N.V. en Finabank N.V. ('de handelsbanken') (**Bijlage 1**)². De Geldzending werd onder verantwoordelijkheid van CBvS en op de gebruikelijke wijze vervoerd door waardetransporteur Brink's en was voorzien van de benodigde papieren.³ Het betrof bovendien een Geldzending die in niets afweek van de vele geldzendingen die over de jaren waren getransporteerd en evenmin van de partijen die in het kader van een zeker 'project' (waarover hieronder meer) kort tevoren werden gecontroleerd en vervolgens vrijgegeven.
4. Klaagsters zijn in het strafrechtelijk onderzoek dat volgde nimmer als verdachten aangemerkt.⁴ Zij hebben daaraan wel hun medewerking verleend. De banken zijn er lange tijd van overtuigd geweest dat in overleg met het OM een oplossing te bereiken moest zijn. Het OM bleek evenwel niet bereid tot een redelijke oplossing.

¹ Op de oorzaken hiervan wordt hieronder nader ingegaan.

² Kennisgevingen van inbeslagneming d.d. 28 mei 2018.

³ Zie in dit verband ook het proces-verbaal, opgemaakt door de FIOD op 28 april 2018 (het zogeheten Aanvangsproces-verbaal), AMB-002, met bijlagen (DOC-004, 1-1 t/m DOC-023, 4-4), alsook het proces-verbaal van bevindingen, opgemaakt door de FIOD op 30 april 2018, AMB-003.

⁴ Noch zijn er, voor zover bekend bij Klaagsters, andere (rechts)personen als verdachten aangemerkt in het strafrechtelijke onderzoek.

Er werden voorstellen gedaan die volkomen ongepast waren en geen recht doen aan de situatie en de positie van de banken. Meer concreet deed het OM het voorstel dat de banken eenvoudigweg afstand zouden doen van de Geldzending, althans van een substantieel gedeelte van de middelen, zonder onderzoek, zonder verdenking, zonder grond en zonder titel.

5. Kwalijker, en schadelijker voor de Surinaamse economie, was dat het OM een oplossing voor de noodzakelijke toekomstige geldzendingen afhankelijk stelde van de bereidheid van de banken om mee te gaan in het voorstel afstand te doen van de middelen - zoals hiervoor verwoord. Voor de reële bezwaren van de banken, waarover hieronder meer, had en heeft het OM geen oor.
6. De banken zijn dan ook niet meegegaan in dit voor hen onaanvaardbare scenario.
7. Bij brieven van 16 mei 2018 en 22 augustus 2018 hebben de raadslieden van CBvS het OM verzocht om opheffing van het beslag (**Bijlage 2**).⁵ Uit de e-mail van officier van justitie mr. M.C. Storm aan raadslieden van CBvS van 10 september 2018⁶ en de brieven van officieren van justitie mr. D. Sarian en mr. drs. J.J. van Bree van 27 februari 2019⁷ en 12 april 2019⁸ aan raadslieden van Klaagsters volgt de weigering van het OM om het beslag op te heffen (**Bijlage 3**).
8. Door (de voortduring van) dit beslag worden niet alleen de belangen van Klaagsters, maar ook die van de Surinaamse economie ernstig geschaad. Doordat het OM nadrukkelijk een beslag op toekomstige geldzendingen, zelfs indien er geen specifieke verdenking zou zijn, niet heeft willen uitsluiten, zijn de geldzendingen voorsnog stop gezet. Uiteraard willen de banken een nieuw beslag, met alle gevolgen van dien, niet riskeren. Het gevolg is een overschot aan Euro's, en een tekort aan cash US Dollars en een ontwrichting van de koers, met als gevolg een forse schade voor de handel en tanend vertrouwen.
9. Reden waarom Klaagsters zich tot u hebben moeten wenden, met dit klaagschrift.

Bevoegd gerecht

10. Op grond van art. 552a lid 4 Sv is de rechtbank van het arrondissement binnen hetwelk de inbeslagneming is geschied, bevoegd het beklag te behandelen, indien (nog) geen vervolging is ingesteld. In het onderhavige geval is geen vervolging ingesteld en is het beslag op de Geldzending gelegd op de luchthaven Schiphol, gemeente Haarlemmermeer. Dat maakt de Rechtbank Noord-Holland bevoegd dit klaagschrift te behandelen.

⁵ Brief Nauta Dutilh aan OM d.d. 16 mei 2018 en brief mrs. Evertsz en Gonesh aan OM d.d. 22 augustus 2018.

⁶ E-mail mr. M.C. Storm aan mrs. Evertsz en Gonesh d.d. 10 september 2018.

⁷ Brief D. Sarian en mr. drs. J.J. van Bree aan raadslieden Klaagsters d.d. 27 februari 2019.

⁸ Brief D. Sarian en mr. drs. J.J. van Bree aan raadslieden Klaagsters d.d. 12 april 2019.

Klaagsters als belanghebbenden

11. De handelsbanken zijn, ieder voor een deel, eigenaar van de Geldzending, hetgeen hen maakt tot belanghebbenden bij de klacht tegen de inbeslagneming.⁹ Gelet op hetgeen onder randnummer 2 van dit klaagschrift is gesteld, heeft CBvS in zoverre als gevolmachtigde van de handelsbanken gehandeld. CBvS is naast de handelsbanken dan ook beschikkingsbevoegd en in zoverre belanghebbende.¹⁰
12. Tevens is CBvS de partij die voor Finabank en Hakrinbank het risico loopt indien de gelden uiteindelijk (deels) niet worden teruggegeven, nu zij deze twee handelsbanken naar aanleiding van de door het beslag ontstane liquiditeitsnood heeft voorzien in liquiditeit door de nostro-rekeningen van deze twee handelsbanken te crediteren. Daar tegenover staat de verplichting van die handelsbanken de aan hen toebehorende hoeveelheid geld te leveren aan CBvS, zodra het beslag wordt opgeheven. Derhalve is CBvS eveneens belanghebbende bij de opheffing van het beslag.

Context

13. Tot 2014 werden de geldzendingen door de Surinaamse banken zelf verzorgd, waarbij zij de contante geldmiddelen naar banken in onder andere de Verenigde Staten, Nederland en Duitsland stuurden ter bijschrijving op hun nostro-rekeningen (**Bijlage 4**).¹¹ In het kader van de vereiste de-risking beëindigden deze banken veel van hun banknote trading activiteiten. Zo ook die met de Surinaamse banken.
14. Om te voorkomen dat de Surinaamse banken zouden blijven zitten met hun overschotten aan contante euro's, nadat de banknote trading agreements door de buitenlandse banken waren beëindigd, heeft CBvS de geldzendingen vanaf 2014 voor de Surinaamse banken naar één bank verzorgd. CBvS heeft deze taak op zich genomen gelet op haar wettelijke taken. Die taken zijn ingevolge art. 9 Surinaamse Bankwet 1956:

[...]:

- a. *het bevorderen van de stabiliteit in de waarde van de geldeenheid van Suriname;*
- b. *het verzorgen van de geldsomloop in Suriname, voor zover uit bankbiljetten bestaande, alsmede het vergemakkelijken van het girale betalingsverkeer;*
- c. *het bevorderen van de ontwikkeling van een gezond bank- en kredietwezen in Suriname;*
- d. *het uitoefenen van toezicht op het bank- en kredietwezen, het pensioen- en assurantiewezen, het geldwisselverkeer en op het overmakingsverkeer van financiële middelen van en naar het buitenland, één en ander op voet van de*

⁹ HR 6 januari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AN8586.

¹⁰ Zie Aanwijzing inbeslagneming art. 94 Wvsv, onderdeel V.2.1. Belanghebbende

¹¹ Zie voor een uitgebreidere beschrijving van de achtergrond van geldzendingen de 'Beknopte notitie geldverschepingen' van CBvS d.d. 30 april 2018.

daarvoor geldende wettelijke regelingen; het toezicht richt zich mede op de integriteit van de instellingen werkzaam in deze sectoren en sub-sectoren;

- e. het bevorderen en vergemakkelijken van het betalingsverkeer van Suriname met het buitenland;
 - f. het bevorderen van een evenwichtige sociaal-economische ontwikkeling van Suriname.”
15. In casu zijn in het bijzonder art. 9 sub b, e en f van belang. BOC in Hong Kong was bereid om banknote trading diensten te verlenen – onder voorwaarde dat zij zaken zou doen met CBvS. De route van de geldzendingen was Suriname – Nederland – Hong Kong. Deze route laat zich, als gememoreerd, verklaren door het ontbreken van een rechtstreekse route en het feit dat Schiphol de enige trans-Atlantische bestemming is waarop vanuit Paramaribo wordt gevlogen.
 16. Vanaf 2014 zijn de contante euro's onder verantwoordelijkheid van CBvS probleemloos en regulier vanuit Suriname vervoerd naar BOC. Echter, in december 2017 en januari 2018, zijn vier geldzendingen die vanuit Suriname werden vervoerd onder verantwoordelijkheid van CBvS, door de Douane op Schiphol 'opgehouden voor controle'.¹² De Douane heeft CBvS vervolgens vragen gesteld omtrent de aard, herkomst en bestemming van de geldzendingen, welke door CBvS uiteraard zijn beantwoord. Vervolgens zijn de geldzendingen weer vrijgegeven (**Bijlage 5**).¹³
 17. De Geldzending is in april 2018 eveneens opgehouden voor controle door de Douane. Naar haar aard, herkomst en bestemming week deze Geldzending niet of nauwelijks af van de geldzendingen die in de maanden daarvoor na controle zijn vrijgegeven of van de geldzendingen in de jaren ervoor.
 18. Klaagsters, waaronder eerst en vooral CBvS, hebben maanden lang getracht in overleg met het OM de zaak op te lossen. In de periode van april tot het najaar bewoog het OM in wezen geheel niet. Het stelde zich op het standpunt dat sprake was van een verdenking en wilde vooral heel veel informatie over de herkomst van de gelden, meer in het bijzonder hoe de cliënten van de Surinaamse banken (in Suriname) aan de gelden waren gekomen, met als standpunt dat de banken moeten aantonen dat de cliënten van de Surinaamse banken de gelden bonafide hadden verkregen. Daarbij stelde het OM zich ook op het standpunt dat de gelden afkomstig van cambio-wisselkantoren sowieso niet bonafide zijn. Later wilde het OM de zaak oplossen en heeft het voorgesteld dat de banken afstand zouden doen van de gelden (of een omvangrijk) deel ex art. 116 lid 2 sub c Sv. Het OM bracht dit als aantrekkelijk voor de banken, omdat ze dan niet als verdachte zouden worden aangemerkt en het onderzoek beperkt kon blijven en spoedig kon worden afgerond. Ter onderbouwing van dit voorstel schreef het OM aan Klaagsters:

“Dit [voorstel ex art. 116 lid 2 sub c Sv] als alternatief voor een als gebruikelijk te bestempelen volledig onderzoek, dat tot de gangbare afdoeningen zou kunnen leiden, waarbij ook een transactie in het kader van art. 74 Sr tot de mogelijkheden kan behoren. Partijen waren het er over eens dat een dergelijk onderzoek veel onzekerheid met zich kan brengen en een ongewenste dynamiek kan veroorzaken.

¹² Cfr. het proces-verbaal, opgemaakt door de Douane op 23 april 2018, AMB-001, overzichtsproces-verbaal, p. 6 e.v.

¹³ Aanvangsprocesverbaal AMB-002; mailwisseling tussen CBvS A.H. Smit (Belastingdienst), 10-18 januari 2018.

Door afdoening van art. 116 lid 2 sub c Sv te volgen, is het niet nodig om een of meer partijen als verdachte aan te merken. Voorts kan het onderzoek beperkt blijven, niet alleen wat de diepgang betreft, maar ook wat betreft de omvang. Zoals u weet is slechts een geldzending inbeslaggenomen. Gelet op de overeenkomsten ligt het echter voor de hand dat een volledig onderzoek ook over de andere geldzendingen van de Centrale Bank uitgebreid zou worden. Een dergelijk onderzoek zal naar verwachting, ook vanwege het internationale karakter, een lange tijd gaan duren. (...)" (Bijlage 6)¹⁴

19. Ook koppelde het OM instemming met dit voorstel aan een gesprek over een oplossing voor toekomstige geldzendingen.
20. Deze voorstellen verhouden zich in zijn geheel niet met de kaders van strafvordering, noch met wat van een integer OM mag worden verwacht. Het spreekt voor zich dat Klaagsters niet akkoord zijn gegaan met dit naar alle maatstaven onaanvaardbare voorstel.

Geen rechtsmacht: CBvS en Geldzending genieten immuniteit

21. Alvorens Klaagsters ingaan op de onrechtmatigheid en de disproportionaliteit van (de voortduring van) het gelegde beslag op de geldzending binnen de Nederlandse strafvorderlijke kaders, wensen zij aan de orde te stellen dat Nederland geen rechtsmacht heeft en dat het leggen van beslag door het OM op de geldzending onder CBvS in strijd is met het volkenrechtelijke beginsel van de staatsimmunititeit. Met de beslaglegging door het OM op gelden die CBvS als staatsorgaan van Suriname onder zich had, heeft Nederland Suriname immers zonder grondslag aan zijn rechtsmacht onderworpen. Dit is in strijd met de soevereine gelijkheid van staten.¹⁵ Prof. dr. C.M.J. Ryngaert, hoogleraar internationaal publiekrecht aan de Universiteit van Utrecht ('Ryngaert'), zet dit in zijn deskundigenadvies (**bijlage 7**) gemotiveerd uiteen ('deskundigenbericht').¹⁶ De inhoud van dit bericht dient als hier ingelast en herhaald te worden beschouwd.
22. Kort en zakelijk weergegeven komt het neer op het volgende. CBvS is een staatsorgaan en daarmee onderdeel van de staat Suriname. Art. 13 a Wet AB en art. 8d Sr. bepalen dat – kort en zakelijk weergegeven – de rechtsmacht van de Nederlandse strafrechter wordt beperkt door de uitzonderingen in het volkenrecht erkend. In dit geval is met name van belang het volkenrechtelijk beginsel dat een staat immuniteit van executie geniet, wanneer goederen gebruikt worden of bestemd zijn voor de publieke dienst van die staat. Dit beginsel is, onder meer, neergelegd in art. 19, aanhef sub c van het VN-verdrag betreffende de immuniteit van staten en hun eigendommen uit 2004 ('VN-verdrag'). Aangezien het VN-Verdrag de codificatie behelst van internationaal gewoonterecht, heeft de Hoge Raad overwogen dat het VN-verdrag, alhoewel door Nederland niet

¹⁴ Brief van OM aan raadsliden van Klaagsters d.d. 28 december 2018.

¹⁵ T. Ruys, N. Angelet, *The Cambridge Handbook of Immunities and International law*, Cambridge: Cambridge University Press, 2019, p. 247

¹⁶ Het deskundigenbericht is als **Bijlage 7** aan dit klaagschrift gehecht.

ondertekend, niettemin kan worden beschouwd als bron voor internationaal gewoonterecht.¹⁷

23. Internationaal wordt in den brede erkend dat goederen van de centrale bank immuniteit genieten.¹⁸ Daarbij valt een onderscheid te onderkennen tussen twee stromingen met de volgende benaderingen: (1) goederen van een centrale bank zijn slechts voor beslag vatbaar indien ze bestemd zijn voor commerciële doeleinden; (2) goederen van een centrale bank zijn nooit voor beslag vatbaar.¹⁹
24. Onderkend moet worden dat 'goederen van' een centrale bank verder gaat dan eigendom en ook insluit de situatie dat een centrale bank op basis van haar wettelijke taken goederen onder zich houdt of ze beheert.²⁰
25. Hiervóór werd al uiteengezet dat CBvS de Geldzending verzorgde op grond van een haar bij wet toegekende taak. In dat geval genieten ook goederen van derden, die zij in dat verband onder zich heeft, (de geldmiddelen van de handelsbanken) immuniteit. Ryngaert, die daarover het vigerende recht onder verwijzing naar internationale en nationale jurisprudentie uiteen zet, licht dat gemotiveerd toe.²¹
26. Zijn concluderende paragraaf luidt als volgt:

"In deze opinie heb ik uiteengezet dat aan vreemde staten, met inbegrip van hun centrale banken, immuniteit van executie toekomt. Dit betekent dat Nederland in beginsel geen beslag, met inbegrip van conservatoir beslag, kan leggen op goederen van buitenlandse centrale banken.

De internationale regels voor immuniteit van executie, zoals zij met name zijn neergelegd in het VN-verdrag uit 2004, zijn voornamelijk ontwikkeld voor civiele zaken. Zij voorzien in een aantal uitzonderingen op de principiële immuniteit van de staat. Er kan worden geargumenteed dat zij niet gelden voor strafzaken. In dat geval blijven vreemde staten op basis van het internationaal gewoonterecht absolute immuniteit van executie genieten. Er kan echter ook worden geargumenteed dat de regels voor immuniteit van executie in civiele zaken richtinggevend zijn voor strafzaken.

Welke gewoonterechtelijke immuniteitsregels precies gelden voor eigendommen van de centrale bank, is niet geheel duidelijk. Artikel 21 van het VN-verdrag opteert voor een absolute immuniteit. Het Hof Amsterdam is van oordeel dat dit artikel het gewoonterecht weerspiegelt. Indien men van oordeel is dat artikel 21 het gewoonterecht niet weerspiegelt, geldt de algemene regel van artikel 19, die stelt dat goederen slechts voor beslag vatbaar indien ze bestemd zijn voor commerciële doeleinden. Zowel de Hoge Raad als het Internationaal Gerechtshof hebben vastgesteld dat deze regel het gewoonterecht weerspiegelt.

¹⁷ HR 5 februari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK6673.

¹⁸ Vide deskundigenbericht Ryngaert, paragraaf 3, 'Beginsel van staatsimmuniteit voor centrale banken'.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Deskundigenbericht Ryngaert, paragraaf 4.

²¹ Deskundigenbericht Ryngaert, paragraaf 4, 'Goederen die de centrale bank voor derden houdt of beheert'.

In alle genoemde scenario's komt aan de CBvS immuniteit toe. In de eerste twee scenario's geldt absolute immuniteit en is beslag ten enenmale uitgesloten. In het derde geval geldt weliswaar een relatieve immuniteit, maar aangezien de CBvS de geldzendingen verzorgt op basis van haar wettelijke taken als centrale bank om het betalingsverkeer van Suriname met het buitenland te bevorderen en te vergemakkelijken, hebben deze zendingen een soevereine bestemming en genieten zij derhalve immuniteit van executie.

Dat de eurobiljetten formeel eigendom bleven van handelsbanken is niet relevant. Uit de staatspraktijk blijkt immers dat staatsimmuniteit van executie ook geldt ten aanzien van goederen van derde partijen die door een centrale bank worden beheerd, wanneer de centrale bank hiermee uitvoering geeft aan zijn mandaat om het nationale monetaire systeem te reguleren."

27. Het bovenstaande voert tot de conclusie dat het OM geen rechtsmacht had en heeft om een strafvorderlijk beslag te leggen omdat dit in strijd is met (de ratio van) het volkenrechtelijke beginsel van staatsimmuniteit. Het onbevoegdlijk - en daarmee: onrechtmatig - gelegde en gecontinueerde beslag dient reeds daarom te worden opgeheven.

Onrechtmatigheid beslag

Geen verdenking van witwassen

28. Zoals vermeld onder randnummer 17 is de betreffende geldzending op 13 april 2018 door de Douane op Schiphol opgehouden voor nadere controle. Douane-medewerker A.H. Smit ('Smit') heeft CBvS verzocht om de onderliggende documentatie van de geldzending te overleggen. Daaruit zou moeten blijken wat de herkomst van het geld is en voor wie het is bestemd.²² Erkend waarde transporteur Brinks vervoerde het geld in opdracht van CBvS en beschikte over alle relevante documentatie ten aanzien van de geldzending, waaronder de Surinaamse douaneformulieren, paklijsten, *letters of authorization/commercial invoices* en stortingsspecificaties met daarop vermeld de cliënten van de handelsbanken (**Bijlage 8**).²³ Om iedere mogelijke verwarring te voorkomen ten aanzien van de herkomst en bestemming van het geld, heeft CBvS deze stukken nogmaals verzonden aan Smit (**Bijlage 9**).²⁴
29. Zoals bekend, heeft het OM desalniettemin op 17 april 2018 opdracht gegeven beslag te leggen op de bijna EUR 19,5 miljoen aan bankbiljetten ter zake van een verdenking van witwassen. De verdenking van het OM is gebaseerd op een aantal zogeheten witwasindicatoren die klaarblijkelijk zijn ontwikkeld in het kader van project 'Vespasianus', waarover in het aanvangsprocesverbaal AMB-002 onder meer het volgende is geschreven:

"Aanleiding voor project Vespasianus vormt de opdracht van plaatsvervangend-hoofdofficier van justitie mr. J. Steenbrink om onderzoek te doen naar onregelmatigheden in zendingen contant geld via de vrachtlijnen van de luchthaven

²² E-mail A.H. Smit (Douane) aan CBvS d.d. 13 april 2018.

²³ Zie bijlagen bij Kennisgevingen van inbeslagneming.

²⁴ E-mail G. Soehawan (CBvS) aan A.H. Smit d.d. 13 april 2018

Schiphol. Bij het project zijn de ketenpartners Douane, FIOD, Openbaar Ministerie en de Koninklijke Marechaussee betrokken. Het onderzoek behelst, naast het doen van fenomeenonderzoek, ook het beschrijven van strafrechtelijk relevante indicatoren ten aanzien van de voornoemde goederenstroom.

Deze indicatoren zijn opgesteld aan de hand van onder andere interviews met stakeholders binnen het proces transport van contanten in de vracht en door onderzoek te doen in relevante publicaties van intergouvernementele organisaties, waaronder de FATF²⁵ en Europol²⁶. (...)

Uit de rapporten komt onder andere naar voren dat grensoverschrijdend vervoer van liquide middelen een veel gebruikte manier is om de criminele herkomst van geld te verhullen. Het FATF-rapport signaleert dat criminele organisaties mogelijk een manier hebben gevonden om het legitieme bank-naar-bank contanten geld transportsysteem te misbruiken. Uit het rapport komt verder naar voren dat zolang crimineel geld op dezelfde wijze als legaal contant geld wordt vervoerd, het verschil tussen beiden moeilijk te onderkennen is.

Derhalve verdient het grensoverschrijdende vervoer van contant geld extra aandacht. Het Europol-rapport onderschrijft dat in het criminele circuit contante betalingen nog steeds de belangrijkste wijze van betaling is. (...)²⁷

30. Uit de bovenstaande omschrijving van de achtergrond en het doel van de in het project Vespasianus ontwikkelde indicatoren, blijkt dat deze ertoe dienen grensoverschrijdende transporten van contant geld uit het criminele circuit afkomstig, te onderscheiden van reguliere, legitieme transporten van contant geld.²⁸ De indicatoren zijn niet geschikt en niet ontwikkeld om binnen een geldzending, onmiskenbaar afkomstig van bonafide partijen, eventuele besmette gelden te detecteren. Dat volgt ook evident uit de aard van de diverse indicatoren. In dit geval staat buiten kijf dat de Geldzending (evenals de geldzendingen daarvóór) afkomstig waren van banken en werden vervoerd door een waardetransporteur onder verantwoordelijkheid van CBvS. Daarmee staat vast dat de Geldzending afkomstig is van bonafide partijen die geld als core business hebben en missen de indicatoren ieder discriminerend vermogen. Hieronder zal dat nog nader uitgewerkt worden.
31. Sterker, het vervoer van geld door een reguliere bank kan evident niet onder het doel of de strekking van de voornoemde rapportages vallen. Dat geldt ook hier nu de Geldzending werd vervoerd door de nationale Surinaamse centrale bank en afkomstig is van handelsbanken van onbesproken gedrag. Overigens hebben Douane, FIOD en OM daarover ook geen twijfel geuit.
32. De criteria zijn derhalve disfunctioneel en niet van toepassing. Vast staat dat het géén transport van cash uit het criminele circuit betreft, maar een regulier en beveiligd geldtransport van CBvS, uitgevoerd door een gecertificeerde waarde transporteur en

²⁵ <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/money-laundering-through-transportation-cash.pdf>

²⁶ <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/why-cash-still-king-strategic-report-use-of-cash-criminal-groups-facilitator-for-money-laundering>

²⁷ Zie **Bijlage (10)** AMB-002.

²⁸ Vgl. in dit verband AMB-001, p. 2, alinea 1.

vergezeld van de relevante documentatie.²⁹ Bovendien is reeds toegelicht dat het transport haar oorsprong vindt in een controleerbare economische activiteit die reeds vele jaren plaatsvindt.

33. De op basis van dit niet toepasselijke kader ontwikkelde indicatoren hebben – uiteraard a fortiori – evenmin gelding op de onderhavige casus. Het gaat om indicatoren die,³⁰ gelet op de aard van het bankbedrijf en de achtergrond van de transporten, geen onderscheidend vermogen hebben en zodoende geen indicator kunnen vormen van onwettig handelen. Zonder hier uitputtend te willen zijn illustreren klaagsters dit als volgt.
34. Indicator 1 gaat ervan uit dat Suriname een bronland/hub voor drugs is. Onduidelijk is waarop deze aanname is gebaseerd, aangezien Suriname niet voorkomt op de vele lijsten van hoog risicolanden witwassen, waaronder op de recent voorgestelde EU-lijst.³¹ In elk geval levert de indicator geen verdenking ten aanzien van regulier bankgeldtransport.
35. Volgens Indicator 2 past de hoeveelheid en verzending van euro's niet bij Suriname en volgens indicator 37 is het fysiek vervoeren van grote bedragen in contanten niet gebruikelijk en brengt het een veiligheidsrisico met zich. Dat laatste is uiteraard onjuist en zelfs onzinnig in dit geval. Het ging immers om een goed georganiseerd zwaar beveiligd transport door een erkend gespecialiseerd bedrijf. Daarbij: grensoverschrijdend vervoer is voor de banken de enige optie. Ook het eerste is onjuist. De Surinaamse economie is in grote mate een cash economie waarbij door inzichtelijke en reguliere achtergrond (in hoofdzaak toeristen en andere bezoekers) een overschot aan euro's voorhanden is. Bedacht moet worden dat naast de Surinaamse dollar, de euro en US dollar in Suriname gebruikt worden.
36. Indicator 3, 4, 5, 6 en 9 stellen kort gezegd dat het ongebruikelijk is dat de biljetten zijn 'gebruikt', de verpakking opmerkelijk zou zijn en dat het voornamelijk grote coupures betreffen. Dit illustreert treffend dat de indicatoren niet van toepassing zijn op de onderwerpelijke situatie. Deze indicatoren zijn volstrekt bezijden de orde in het licht van het bankbedrijf dat wordt uitgevoerd door CBvS en de handelsbanken en de manier waarop de contante euro's van klanten bij de banken terecht komen. Uiteraard zijn de bankbiljetten gebruikt – het zou verdacht en opmerkelijk zijn als het anders was. Ook in de verpakking en coupuregrootte ligt, gelet op het bankbedrijf van klaagsters, geen bijzondere betekenis en ermee kan in elk geval geen verdenking worden geschraagd.
37. Volgens indicatoren 25 en 27 is de route van de geldzending ongebruikelijk. Die veronderstelling is onjuist. De route heeft in tegenstelling tot hetgeen wordt gesteld in indicator 25 niets te maken met de handel in goud, maar is logisch verklaarbaar tegen de achtergrond van de relatie tussen CBvS en BOC. Klaagsters verwijzen naar hun uitleg onder randnummers 2,3,13 en 14.

²⁹ Zie Bijlage (1) Kennisgevingen van inbeslagneming.

³⁰ Zie **Bijlage (10)** AMB-002.

³¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/annex_commission_delegated-regulation_hrtc.pdf

38. Er is, kortom, niet één voor deze situatie betekenisvolle indicator die zou wettigen dat er twijfel ontstaat aan de rechtmatige herkomst van de Geldzending.
39. Klaagsters benadrukken nogmaals dat de indicatoren niet zijn ontwikkeld voor situaties zoals deze, waarin al vast staat dat het gaat om bedrijfsmatig regulier vervoer van geld, met een verklaarbare herkomst en oorzaak.
40. Het zij herhaald: de indicatoren zijn nadrukkelijk niet ontwikkeld om te detecteren of zich binnen een dergelijke geldzending, met duidelijke herkomst, mogelijk middelen van wederrechtelijke oorsprong bevinden. De indicatoren zijn in wezen in dezen niet meer dan door de opsporing zelf geschapen aanwijzingen, die in dit geval geen relevantie hebben. Dit maakt de toepassing van de indicatoren op de geldzendingen zinledig en betekent dat hieruit geen strafrechtelijk relevante conclusies getrokken kunnen worden.
41. Het OM (en de FIOD) slaan bovendien een stap over in hun standpunt dat een verdenking ter zake van witwassen bestaat. Het raamproces-verbaal en opvolgend het OM, laten geheel in het midden hoe de stap van indicatoren naar een verdenking van witwassen zou kunnen zijn gemaakt. Dit klemt temeer nu de indicatoren in deze situatie geen toepassing hebben; ze duiden alhier immers niet op mogelijk onwettige herkomst van de gelden, ze wijzen niets bijzonders aan gelet op de achtergrond van het geldtransport door banken.
42. Klaagsters is geen informatie uit (nader) onderzoek bekend waaruit een gegronde verdenking (wel) zou kunnen volgen. Zonder gesubstantiveerde verdenking, ontbreekt de grond voor het leggen van beslag. Dat een verdenking hier ontbreekt blijkt uit het voorgaande. Het zal denkelijk de reden zijn geweest van het OM voor het in hun ogen onoorbare voorstel te doen dat zij de banken deed. In elk geval kan worden vastgesteld dat het beslag onrechtmatig is gelegd en voortgezet.

Beslag mist grond

43. De initiële grond van het beslag was waarheidsvinding.³² Dit belang is doorgaans kortdurend bij contante geldmiddelen. Na telling van het geld kent men de waarheid, bijzondere gevallen daargelaten. Niettemin continueerde het OM maandenlang de stelling dat het beslag op die grond rustte. Het OM hield vol dat de titel van waarheidsvinding gerechtvaardigd was omdat dactyloscopisch en DNA-onderzoek op de biljetten niet kon worden uitgesloten, daar zulks licht zou werpen op mogelijke criminele herkomst van de gelden. Nog los van de vraag of dergelijk onderzoek enigszins bruikbare resultaten zou kunnen opleveren, zou het verrichten ervan lang duren, beslag leggen op een onevenredig gedeelte van de capaciteit van de forensische instituten en onevenredige kosten met zich brengen. Klaagsters hebben dan ook aangegeven dat die opties hen niet reëel voorkwamen en concreet en gemotiveerd bezwaar gemaakt tegen continuering van het beslag tegen deze grond. In weerwil hiervan hield het OM evenwel voet bij stuk.

³² Zie Bijlage 1 Kennisgevingen van Inbeslagneming.

44. Begin februari 2019 deelde het OM plotsklaps mede dat de contanten waren geconverteerd naar giraal geld. Alstoen kon bezwaarlijk nog worden volgehouden dat waarheidsvinding de grond was voor continuatie van het beslag. Medegedeeld werd dat thans een toekomstige verbeurdverklaring reden was voor voortzetting van het beslag. Klaagsters hebben het OM herhaaldelijk verzocht informatie en onderliggende bewijsstukken te verstrekken met betrekking tot de datum waarop de chartale hoeveelheid geld is omgezet in giraal saldo. Eerst op 17 juni 2019 heeft het OM aanvullende informatie verschaft. Uit de verstrekte stukken blijkt dat hetgeen Klaagsters reeds geruime tijd bevroedden, inderdaad het geval was: kort na de inbeslagneming zijn de middelen die de Geldzending vormen, omgezet naar girale gelden. Onmiskenbaar blijkt dit uit het proces-verbaal van bevindingen inzake het tellen en storten van bankbiljetten.³³ Op 24 en 25 mei 2018 werden de gelden geteld, klaarblijkelijk bij DNB te Amsterdam. Op 1 juni 2018 werd door DNB een bedrag ter grootte van in totaal EUR 19.499.000,00 gestort op een bankrekening van de Belastingdienst. Dit betekent in de eerste plaats dat de officieren van justitie de advocaat-gevolmachtigden van de banken willens en wetens onjuist hebben voorgelicht. Immers werd tijdens een bespreking tussen de officieren en de advocaat-gemachtigden van de banken die plaatsvond op 19 december 2018 nog aangegeven dat dactyloscopisch en DNA-onderzoek en daarmee waarheidsvinding de dragende grond was voor voortdoring van het beslag. Het motief hiervan is duidelijk: (i) er was klaarblijkelijk een beslag zonder grond (de grond was immers door giralisering vervallen en (ii) het OM realiseerde zich ook wel dat een andere beslaggrond (verbeurdverklaring), zoals hieronder zal blijken, niet direct in de rede ligt en wilde het beslag niettemin continueren, in de hoop op oplossing, doordat de banken afstand zouden doen van een substantieel gedeelte van die middelen.
45. Het OM heeft, nadat de giralisering van de gelden bekend werd, vervolgens aangegeven dat het beslag werd gecontinueerd om te voorzien in een mogelijk toekomstige verbeurdverklaring. Bij herhaling heeft de verdediging het OM verzocht aan te geven vanaf welke datum het beslag op deze grond werd voortgezet en haar van bewijs of documentatie ter zake te voorzien. Het OM heeft die verzoeken onbeantwoord gelaten. Het OM is tot aan het moment van het indienen van dit klaagschrift in gebreke gebleven de verdediging te voorzien van documentatie waaruit zou kunnen blijken dát en op welk moment de verbeurdverklaring (alsnog) als grond onder het beslag geschoven is.
46. Primair moet het er dan ook voor worden gehouden dat het beslag vanaf 1 juni 2018 wordt gecontinueerd zonder dat daarvoor een strafvorderlijke grond is. Daarmee maakt het OM – al meer dan een jaar - een ongelegitimeerde inbreuk op Klaagsters' eigendomsrecht. Daarbij heeft het OM het bestaan Klaagsters lange tijd willens en wetens onjuist voor te lichten ter bemanteling van dat onrechtmatig handelen. Reeds daarom moet het beslag worden opgeheven.

Verbeurdverklaring geen grond die beslag kan dragen

47. In 2019 (vastgelegd in de brief van 27 februari) heeft het OM aangegeven dat het beslag is gegrond op verbeurdverklaring. Klaagsters zijn van oordeel dat een dergelijke mededeling niet volstaat om aan te nemen dat dit het geval is – zeker niet na de eerdere

³³ AMB-004, opgemaakt op 7 juni 2018.

onwaarachtige mededelingen van het OM. Indien u het OM op basis van die mededeling zou willen volgen en zou willen aannemen dat het beslag thans gedragen wordt door een mogelijk toekomstige verbeurdverklaring, geldt nog het volgende.

48. Klaagsters zijn van oordeel dat zo'n verbeurdverklaring evenmin steekhoudend is als titel voor (de voortduring van) het beslag.
49. Voorop staat dat het OM geen specifiek misdrijf voor ogen heeft op grond waarvan zou kunnen worden aangenomen dat de geldzending (deels) uit misdrijf afkomstig is. Het OM, zo heeft het bevestigd, gaat dus uit van een verdenking van wat gemeenlijk wordt aangeduid als 'witwassen zonder gronddelict'. Indien er al sprake zou zijn van een gerechtvaardigde verdenking, zal het in deze zaak niet tot een vervolging en daardoor tot een veroordeling komen.
50. Volgens de rechtspraak kan bij een vermoeden van witwassen zonder gronddelict, onder verdachte omstandigheden van verdachte een redelijke verklaring worden gevegd over de herkomst van de goederen, die concreet, verifieerbaar en niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijk is. Zonder een dergelijke verklaring van verdachte, mag de rechter het er voor houden dat het niet anders kan dan dat de goederen van misdrijf afkomstig zijn.³⁴
51. Hier struikelt de witwashypothese al voor hij opstaat. Er is geen verdenking, laat staan een die de verdachte noopt tot een verklaring.
52. Klaagsters hebben niettemin, in het kader van het zoeken naar een oplossing, het OM voorzien van meer dan een deugdelijke verklaring. Zij hebben gewezen op de aard van hun bankbedrijven, de specifieke monetaire situatie in Suriname waardoor er overschotten aan contante euro's ontstaan, de noodzaak van de geldtransporten en de achtergrond van de route daarvan. Daarnaast hebben Klaagsters gespecificeerd van welke cliënten de euro's afkomstig waren en de desbetreffende documentatie overgelegd³⁵ – iets dat de rechtspraak in het geval van het ontbreken van een aantoonbaar misdrijf niet vergt.³⁶
53. Het OM heeft in dit verband nog gewezen op de rol van cambio's, die cliënt zijn bij de banken. Waar het OM van opvatting is dat met name de stortingen door de zogeheten cambio's een verdenking rechtvaardigen, miskent het OM alleen al dat aan deze cambio's een vergunning is verleend door CBvS, de nationale toezichthouder, en dat zij de vereiste *Anti Money Laundering*-systemen (hierna: 'AML-systemen') hebben. Bovendien is uiteraard ook het blote feit dat wisselkantoren cliënt zijn van de banken onvoldoende om een verdenking te kunnen vormen.
54. Ten aanzien van de relevante AML-systemen tekent de CFATF overigens in haar laatste '*Public Statement on Haiti, Suriname and Guyana*' aan:

³⁴ HR 27 september 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT4094; HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM0787; HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM2471 en HR 28 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:194; HR 18 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2352. Zie het in de lagere rechtspraak veel gebruikte stappenschema van hof Amsterdam: Gerechtshof Amsterdam 11 januari 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:BY8481

³⁵ Zie bijlagen bij Kennisgevingen van inbeslagneming d.d. 28 mei 2018.

³⁶ HR 18 december 2018: ECLI:NL:HR:2018:2352.

“The CFATF acknowledges the significant progress made by Suriname in improving its AML/CFT regime and notes that Suriname has established the legal and regulatory framework to meet its commitments in its agreed Action Plan regarding the strategic deficiencies that the CFATF had identified”.³⁷

55. Er is voorts geen enkele reden om te vermoeden dat degenen die cliënt waren bij de cambio's, aldaar uit misdrijf afkomstige euro's hebben gestort. Daarnaast hebben de handelsbanken het OM erop gewezen dat zij verantwoordelijk zijn voor hun cliënten, maar in beginsel niet voor de cliënten van die cliënten – zeker niet in deze context, waar deze cliënten als cambio's zelf onderworpen zijn aan een stringent KYC-regime en onder toezicht staan van dezelfde toezichthouder als de banken. Immers, de Surinaamse Wet Identificatieplicht Dienstverleners (**Bijlage 11**) bevat net als haar Nederlandse equivalent, de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, enkel een verplichting tot het doen van onderzoek naar de cliënt van de (financiële) dienstverlener, niet naar de cliënt van die cliënt.
56. Wat hiervan zij: in het licht van deze omstandigheden kan van een redelijke verdenking, laat staan één die met kans van slagen kan uitmonden in een succesvolle vervolging geen sprake zijn.
57. Daarbij komt dat indien verder wordt geredeneerd in het stappenplan van bewijs voor witwassen van een onbekend gronddelict, het gelet op de door de banken gegeven verklaring, onderbouwd met documentatie, aan het OM zou zijn (nader) onderzoek te doen naar deze alternatieve herkomst van het geld. Uit dat onderzoek zou met voldoende mate van zekerheid moeten volgen dat uitgesloten is dat de geldbedragen waarop de verdenking betrekking heeft, een legale herkomst hebben en dat derhalve criminele herkomst als enige aanvaardbare verklaring kan gelden – indien het OM de verdenking en het beslag staande houden.³⁸ Dat deze conclusie in deze zaak ooit getrokken zou kunnen worden, is niet denkbaar.
58. In de hypothetische situatie dat dat er, voorafgaand aan de inwisseling van de euro's bij de handelsbanken en/of cambio's, strafbare feiten zouden zijn gepleegd waaruit die gelden afkomstig zijn, heeft het eventuele witwassen van de biljetten geheel plaatsgevonden in Suriname. Indien door de Surinaamse autoriteiten in het kader van rechtshulp te verrichten onderzoek ertoe zou leiden dat ten aanzien van bepaalde onderdelen van de geldzending zou blijken dat deze afkomstig zijn van misdrijf en deze informatie overgedragen zou worden aan de Nederlandse autoriteiten, dan is de kans klein dat Nederland rechtsmacht heeft. Het gaat dan immers om handelingen die zijn verricht in Suriname, vermoedelijk niet gepleegd door een Nederlands persoon. Een verbeurdverklaring van (een deel van) de gelden zal vanuit dat perspectief eveneens niet aan de orde kunnen zijn.

³⁷ <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/cfatf-public-statement-haiti-suriname-guyana-nov2016.html>.

³⁸ HR 18 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2352; HR 27 september 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT4094; HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM0787; HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM2471 en HR 28 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:194.

59. Daar kom bij dat het OM – hoewel door de banken direct voorzien van de verifieerbare verklaring – het onderzoek buitengewoon weinig voortvarend ter hand neemt. Na eerst maanden op de handen te hebben gezeten is uiteindelijk een rechtshulpverzoek gedaan aan de Surinaamse autoriteit.

De banken hebben aan de uitvoering meegewerkt en hadden ook al eerder het OM van informatie voorzien. Na ontvangst hiervan is analyse en gevolgtrekking tot op heden uitgebleven. Het gaat niet aan lichtvaardig beslag te leggen en het gevolg van nalatig overheidshandelen in de vorm van een voortdurende blokkade van de Geldzending bij klaagsters neer te leggen.

60. Bezwaarlijk valt overigens in te zien waarom een rechter, oordelend in een zaak tegen een potentieel toekomstige verdachte, van oordeel zou zijn dat de thans giraal gemaakte geldzending alsnog uit het economisch verkeer moet worden gehaald door verbeurdverklaring en dat de banken, geen verdachten, door die verbeurdverklaring in hun vermogen dienen te worden getroffen. Ook die constatering maakt een dergelijke uitspraak volstrekt onvoorstelbaar.
61. Kort en goed kan enige veroordeling en daarmee verbeurdverklaring als niet realistisch scenario worden bestempeld en kan deze titel het (voortduren van) het beslag niet rechtvaardigen. Het belang van strafvordering vordert aldus niet (langer) het voortduren van het beslag en verzet zich niet tegen teruggave van de girale gelden omdat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring daarvan zal bevelen. Het had, zo het OM een andersluidende opvatting ingang wil doen vinden, op de weg van het OM gelegen het onderzoek naar de gedetailleerde verklaring die klaagsters terstond gaven over de herkomst van de Geldzending voortvarend ter hand te nemen – gelet op de aard van de betrokken partijen en de impact op de economie van Suriname. Het nalaten kan Klaagsters niet tot nadeel strekken. Ook daarom dient het beslag te worden opgeheven. Het belang van strafvordering verzet zich niet tegen teruggave, omdat niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring daarvan zal bevelen.

Beslag disproportioneel en vexatoir

62. Het beslag is niet alleen onrechtmatig en grondeloos, maar ook disproportioneel en vexatoir.
63. In overleg heeft het OM duidelijk gemaakt dat de verdenking met name uitgaat naar het geld dat afkomstig is van de cambio's (maximaal EUR 12.084.679).³⁹ De disproportionaliteit van het beslag volgt reeds uit het feit dat het OM zelfs niet genegen is het overige gedeelte van de gelden te retourneren, ten aanzien waarvan het OM toch echt moet toegeven dat er geen kans bestaat dat dit afkomstig is van misdrijf.
64. Klaagsters verwijzen naar de impactanalyse die CBvS heeft gemaakt met daarin de gevolgen van de voortduring van de inbeslagneming. De negatieve effecten van de inbeslagneming doen zich voornamelijk voor op het volgende vijftal punten: 1. de valutamarkt en de wisselkoersontwikkeling 2. de prijsontwikkeling 3. de economische

³⁹ Zie Bijlage ... AMB-002, p. 9.

activiteit 4. de internationale reserves 5. de bankensector en het sociaal-maatschappelijk levens van de Surinaamse burger.

65. De nadelige impact hiervan op de Surinaamse economie manifesteert zich voornamelijk in wisselkoersstijgingen, speculatie op de valutamarkt, schokeffecten op economische activiteit, vertrouwensverlies in banken, kostenverhogingen bij het bankwezen, gevaar voor de financiële stabiliteit, toegenomen reputatierisico voor banken en de Surinaamse economie alsook onzekerheid, ongerief en onbegrip in het sociaal-maatschappelijk leven.
66. Dat het OM het beslag op de (gehele) geldzending desalniettemin continueert is bovendien in strijd met de terughoudendheid die volgens de Hoge Raad dient te worden betracht bij het delict van witwassen:

“(...) De wetgever heeft het aldus aan het openbaar ministerie en de rechter overgelaten ervoor te zorgen dat de witwasbepalingen niet worden toegepast ten aanzien van in wezen niet-strafwaardige gedragingen. Die terughoudende toepassing is van groot belang omdat een te ruim bereik van de witwasbepalingen een normaal handelsverkeer onevenredig zou kunnen belemmeren. Dit gevaar dreigt vooral wanneer het illegale deel van een vermogen relatief gering is alsook wanneer door vervolgotransacties met (gedeeltelijk) van misdrijf afkomstige vermogensbestanddelen het verband met het gronddelict onduidelijk is geworden.”⁴⁰

67. Van enige terughoudendheid aan de zijde van het OM is geen sprake en het heeft met dit beslag het Surinaamse handelsverkeer en meer specifiek het deviezenverkeer, ernstig verstoord. Deze verstoring duurt voort bij het gebrek aan een oplossing voor toekomstige geldzendingen. Het OM bracht en brengt daarmee moedwillig en onnodig enorme economische schade toe aan de Surinaamse staat.

Beslag onnodig: voldoende zekerheid geboden

68. In het onwaarschijnlijke geval dat een rechter ooit een verbeurdverklaring zou uitspreken en zou menen dat de banken in (een deel van) hun vermogen moeten worden getroffen, is beslag volstrekt onnodig om zekerheid te verkrijgen omtrent de executie. De banken zijn immers solvent en liquide en bieden verhaal. Dat blijkt ook uit het feit dat CBvS per mei 2019 beschikt over USD 605.4 miljoen aan internationale reserves, waaronder bij andere centrale banken in Europa (**Bijlage 12**)⁴¹
69. Daarenboven heeft CBvS het OM aangeboden borg te staan voor het geval er ooit een dergelijke uitspraak zou komen. Dit voorstel hield in dat het OM zou overgaan tot teruggave onder zekerheidsstelling in de vorm van een borgstelling tot het bedrag van EUR 19,5 miljoen door CBvS.
70. Tot onbegrip van Klaagsters heeft het OM dit voorstel op formele gronden afgewezen. Het OM beredeneerde dat het in casu gaat om een klassiek beslag in plaats van een conservatoir beslag en dat teruggave onder zekerheidsstelling ex art. 118a Sv niet van toepassing kan zijn.

⁴⁰ HR 23 november 2010, ECLI:NL:HR:2010:BN0578, r.o. 3.6.2.

⁴¹ Overview official reserve assets and other foreign currency assets (CBvS).

De ratio van de mogelijkheid van teruggave van het conservatoir beslagen voorwerp onder zekerheidsstelling ex art. 118a Sv is dat de inbeslagneming niet zozeer ziet op de aard van de voorwerpen, maar op de economische waarde daarvan. Daartoe behoeft het voorwerp zelf niet per se ter beschikking van justitie te blijven indien dat verhaal anderszins kan worden gewaarborgd.⁴²

71. Klaagsters wijzen in dit kader op de uitspraak van de Hoge Raad uit 2015⁴³ waarin is geoordeeld dat het voor verbeurdverklaring niet uitmaakt of een voorwerp ex art. 94 Sv of ex art. 94a Sv beslagen is, hetgeen verband houdt met art. 34 Sr.

Op voet van deze bepaling is immers niet vereist dat voor verbeurdverklaring het voorwerp in beslag genomen dient te zijn. In een dergelijk geval dient het voorwerp te worden uitgeleverd of zal de geschatte waarde ervan dienen te worden betaald. Voor de tenuitvoerlegging van de bijkomende straf van verbeurdverklaring is dus – net als bij een conservatoir beslag – evenmin de aard, maar slechts de economische waarde van het voorwerp relevant.

72. In het licht van de ratio van art. 118a Sv, in samenhang met de voormelde jurisprudentie van de Hoge Raad, behoeft derhalve in beginsel geen bezwaar te bestaan voor een teruggave onder zekerheidsstelling van de geldzending, waarop een klassiek beslag, gegrond op verbeurdverklaring, ligt.
73. Voorts gaf het OM aan dat de voorgestelde borgstelling door CBvS niet mogelijk is omdat deze 'een borgstelling onder zichzelf' behelst, niet zijnde een verbintenis van een derde als waarborg zoals bedoeld in art. 118a lid 2 Sv. Klaagsters hebben het OM er op gewezen dat CBvS zich als borg verbindt ten behoeve van de drie handelsbanken. Ingeval van teruggave van de gelden onder voorwaarde van een borgstelling door CBvS, kan CBvS derhalve worden aangemerkt als derde die borg staat voor de handelsbanken, waarop ook op dit punt art. 118a lid 2 Sv geen belemmering kan vormen voor het aanvaarden van het voorstel van Klaagsters.
74. Klaagsters zien niet in hoe een borgstelling tot het maximale beslagen bedrag van EUR 19,5 miljoen door CBvS, aan wiens gegoedheid niet getwijfeld hoeft te worden, de benodigde zekerheid niet kan bieden. Klaagsters hebben tevens vermeld dat de borgstellingsovereenkomst in een direct voor executie vatbare notariële akte kan worden opgemaakt, zodat het zonder meer en op eenvoudige wijze in Europa doch ook in Suriname ten uitvoer kan worden gelegd, mocht het zeer onwaarschijnlijke geval zich voordoen dat (een deel van) de geldzending verbeurd verklaard wordt bij een toekomstig veroordelend vonnis.⁴⁴

⁴² Kamerstukken II 1989/90, 21 504, nr. 3, p. 70.

⁴³ HR 22 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3689.

⁴⁴ De Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname betreffende de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en authentieke akten in burgerlijke zaken maakt het mogelijk om een dergelijke notariële akte eenvoudig ten uitvoer te leggen. Meer specifiek is in art. 12 van dit verdrag bepaald dat authentieke akten, verleden in

75. Dat het OM deze handreiking van Klaagsters heeft afgewezen, geeft blijk van een onwrikbare opstelling en bevestigt andermaal dat het gelegde beslag niet alleen onrechtmatig maar ook disproportioneel en daarmee vexatoir is.

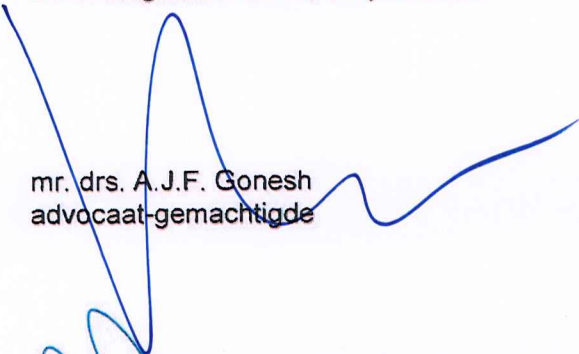
Conclusie

76. Klaagsters zijn van oordeel dat het beslag op de geldzending in strijd is met (de ratio van) het volkenrechtelijke beginsel van immuniteit, daar het OM zich daarmee direct heeft gemengd in de publieke taakuitoefening van Suriname en deze ernstig heeft belemmerd. Dit is in strijd met de soevereine gelijkheid van staten, hetgeen noopt tot de conclusie dat Nederland niet beschikte over rechtsmacht om de geldzending te beslaan, waardoor het beslag om die reden al dient te worden opgeheven.
77. Klaagsters stellen voorts dat het beslag op de geldzending *ab initio* onrechtmatig is geweest. Er is immers geen substantieerde verdenking. De verdenking van witwassen is gebaseerd op een misplaatste toepassing van witwasindicatoren op een evident reguliere en legitieme economische activiteit van de Surinaamse staat en een drietal banken van onbesproken gedrag. Het OM laat na te adstrueren hoe het van 'indicatie' tot verdenking komt. Het OM heeft verder verzuimd de verklaring over de rechtmatige herkomst van De Geldzending, terstond door Klaagsters gegeven, met de gepaste voortvarendheid te onderzoeken. Voorts is bij gebrek aan grond de voorzetting van het beslag onrechtmatig. Waarheidsvinding als beslaggrond kan niet aan de orde zijn, aangezien de contante geldbiljetten zijn geconverteerd naar giraal geld. Verbeurdverklaring kan eveneens worden uitgesloten, omdat het zo goed als uitgesloten is dat het in deze zaak tot een vervolging en een veroordeling voor witwassen (zonder gronddelict) zal komen. Het beslag is tevens disproportioneel, gelet op de schade die met het beslag werd en wordt toegebracht aan de Surinaamse economie, het feit dat beslag gezien de liquiditeit en solvabiliteit van CBvS onnodig is om zekerheid te verkrijgen omtrent de executie van een eventueel toekomstig vonnis dat (een deel van) de gelden verbeurdverklaart en de onwrikbare opstelling van het OM, waarvoor afwijzing van het voorstel van Klaagsters tot zekerheidsstelling in de vorm van een borgstelling door CBvS illustratief is.

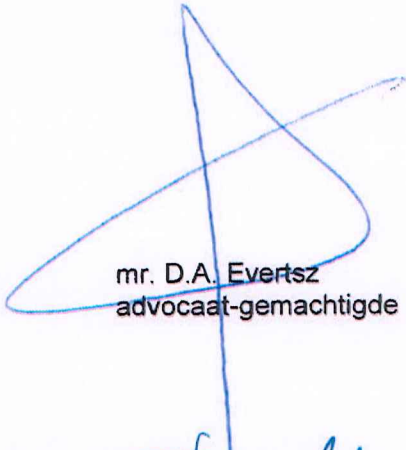
Nederland of in Suriname, als in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissingen tenuitvoergelegd kunnen worden voor zover zij in het land van herkomst voor tenuitvoerlegging vatbaar zijn. Uiteraard zou CBvS voor dat geval ook bereid zijn te verklaren dat zij zich niet zal beroepen op immuniteit.

78. Klaagsters verzoeken uw rechtbank dan ook hun beklag gegrond te verklaren en het OM bevel te geven over te gaan tot opheffing van het onderwerpelijke beslag – zo u dat geboden acht onder zekerheid in de vorm van een borgstelling door CBvS, zoals hiervoor omschreven - en de girale gelden te retourneren aan CBvS.

Den Haag/Amsterdam, 28 juni 2019

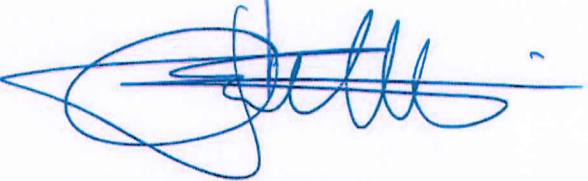
mr. drs. A.J.F. Gonesh
advocaat-gemachtigde

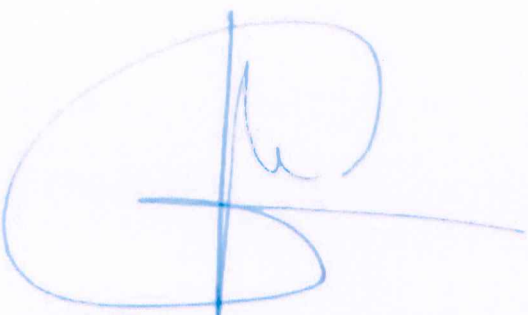
mr. D.A. Evertsz
advocaat-gemachtigde

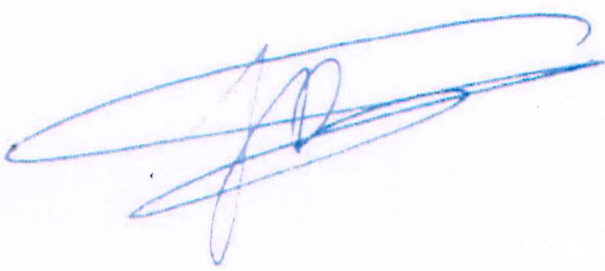
mr. R. de Bree
advocaat-gemachtigde

mr. F.H.H. Sijbers
advocaat-gemachtigde

mr. A. Verbruggen
advocaat-gemachtigde

mr. J.B.S. Dorant
advocaat-gemachtigde